

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSE ENTOMOLOGISCHE VERENIGING

ISSN 0013-8827. Officiële afkorting (World List): Ent. Ber., Amst.

Deel 44

1 januari 1984

No. 1

Adres van de Redactie:

B. J. LEMPKE, Plantage Middenlaan 64, 1018 DH Amsterdam — Nederland

H. W. van der WOLF, Aantekeningen over Nederlandse Coleophoridae (Lepidoptera) 2: 1; Br. GENNARDUS (L. F. BALVERS), Verdere waarnemingen aan vlinders na een vulkanische asregen (Lepidoptera): 2; N. B. M. BRANTJES & R. NEEF, *Helophilus affinis* Wahlberg in Nederland (Diptera: Syrphidae): 5; JEAN BELLE, *Nothodiplax dendrophila*, a new genus and a new species from Surinam (Odonata: Libellulidae): 6; J. KRIKKEN & J. P. KAAS, A new dung-beetle species of the genus *Aphodius* Illiger from East Africa (Coleoptera: Aphodiidae): 9; L. VÁRI, A replacement name for a genus group name in the Limacodidae (Lepidoptera): 12; J. M. REVIER, Naamlijst van de Nederlandse Sciomyzidae (Diptera): 13; KORTE MEDEDELINGEN: Te koop gevraagd: 8; Afdeling Noord-Holland en Utrecht: 11; LITERATUUR: 4, 12.

Aantekeningen over Nederlandse Coleophoridae (Lepidoptera) 2

door

H. W. van der WOLF

ABSTRACT. — Notes on Dutch Coleophoridae (Lepidoptera) 2. The Heylaerts collection in the Rijksmuseum van Natuurlijke Historie in Leiden contains three species of Coleophoridae not yet recorded for the Dutch fauna: *Coleophora cornuta* Stainton, *C. conspicuella* Zeller and *C. ditella* Zeller. Another species new to the Dutch fauna was found in the collection of the Zoölogisch Museum, Amsterdam: *Coleophora trifariella* Zeller.

In de collectie Heylaerts in het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden trof ik drie soorten Coleophoridae aan die nog niet uit ons land zijn vermeld. Het betreft de volgende soorten:

Coleophora cornuta Stainton. — Een vlinder van Breda, 29.VI.1877 en een zak van Breda, 17.X.1874. De rups leeft in herfst en voorjaar op berk en de vlinder vliegt in juni. De soort is vermeld uit zuidwest Duitsland, Oostenrijk, Polen en Zweden. Patzak (1974) behandelt de soort niet in zijn bekende artikel over de Oostduitse Coleophoridae. Afbeeldingen van voorvleugel, kop, eerste tergiet, genitaliën en zak zijn te vinden in Toll (1962).

Coleophora conspicuella Zeller. — Een vlinder van Breda, Heusdenhout, ex larva 22.VII.1878. In Heylaerts' tijd was Heusdenhout een dorpje ten oosten van Breda, nu is het een wijk van Breda, net binnen de oostelijke ringweg. De vlinder heeft een spanwijdte van 15-19 mm. De 15 mm lange zwarte zak is in herfst en voorjaar op *Centaurea* en *Aster* te vinden. De vlinder vliegt in juli en augustus en komt in geheel Europa voor. Afbeeldingen van voorvleugel, zak en genitaliën zijn te vinden bij Patzak (1974).

Coleophora ditella Zeller. — Een vlinder van Breda, ex larva, 2.VII.1877. De rups van deze soort leeft volgens Patzak (1974) in de herfst en het voorjaar op *Artemisia*, *Aster linosyris*

Bernh. en *Helichrysum*. Het is de vraag of beide laatste plantesoorten in Breda voorkwamen. Het verspreidingsgebied van de vlinder is Europa en Noord-Afrika. Uit Groot-Brittannië is de soort niet vermeld. Afbeeldingen van zak en genitaliën zijn te vinden bij Patzak (1974).

In de verzameling van het Zoölogisch Museum in Amsterdam, tenslotte, trof ik een volkomen gaaf exemplaar aan van *Coleophora trifariella* Zeller, op 11.VI.1940 door Doets gevangen te Hilversum. Het was, voorzien van enige vraagtekens, kennelijk door Doets (of Vári, in wiens collectie het zich bevond) apart gezet en vergeten. De rups leeft in de herfst en het voorjaar op bremsoorten. De vlinder vliegt in juni en juli en komt volgens Patzak in Midden-Europa, België en Engeland voor. De soort is ook gemeld uit Frankrijk (Leraut, 1980) en Italië (Baldizzone, 1979). Interessant is een vermelding van België, waar in de jaren 1964 en 1965 tientallen exemplaren gevangen werden in een vlinderval in het tuinbouwcentrum van Melle (Gent) (Van Daele & Pelerents, 1967). Afbeeldingen van de genitaliën zijn te vinden bij Patzak (1974).

Ringraziamento. — Al termine del lavoro desidero ringraziare il Dott. Giorgio Baldizzone per la determinazione del *Coleophora trifariella* Zeller.

LITERATUUR

- Baldizzone, G., 1979. I Coleophoridae del Museo Civico di Storia Naturale di Milano. (VI Contributo alla conoscenza dei Lepidoptera Coleophoridae). — *Atti Soc. ital. Sci. nat.* 120 (1-2): 31-66.
- Daele, E. van & C. Pelerents, 1967. Contribution à l'étude des Coleophoridae (Eupistidae) de la région horticole gantoise. — *Meded. Rijksfac. Landbouwwet. Gent* 32 (3-4): 572-583.
- Leraut, P., 1980. *Liste systématique et synonymique des Lépidoptères de France, Belgique et Corse*: 1-334. Supplément à Alexanor, Paris.
- Patzak, H., 1974. Beiträge zur Insektenfauna der D.D.R.: Lepidoptera-Coleophoridae. — *Beitr. Ent.* 24: 153-278.
- Toll, S., 1962. Materialien zur Kenntnis der palaearktischen Coleophoriden. — *Acta zool. cracov.* 7: 577-720.

Broodberglaan 20, 5628 EJ Eindhoven.

Verdere waarnemingen aan vlinders na een vulkanische asregen (Lepidoptera)

door

Br. GENNARDUS (L. F. BALVERS)

ABSTRACT. — Further observations of butterflies after a volcanic ash rain (Lepidoptera). After prolonged volcanic ash rains and a very long dry season, an explosion of Lepidoptera, both in numbers of individuals and species, was observed in Central Java at the beginning of the monsoon-rains in the second week of December 1982. Tens of species, never seen before, were captured in several places.

In een vorig artikel (Gennardus, 1983) gaf ik enkele waarnemingen over vijf soorten vlinders na een vulkanische asregen op het einde van de regentijd. Vlak na de afsluiting van genoemde